

RAMMEAVTALE

MELLOM

REGJERINGEN I KONGERIKET NORGE

OG

**REGJERINGEN I DET FORENTE KONGERIKE
STORBRIANNIA OG NORD-IRLAND**

OM

PETROLEUMSSAMARBEID OVER GRENSELINJEN

INNHOLD

	Side
Fortale	4
Kapittel 1 Alminnelige bestemmelser	6
Artikkel 1.1 Virkeområde	6
Artikkel 1.2 Definisjoner	6
Artikkel 1.3 Jurisdiksjon	9
Artikkel 1.4 Autorisasjon	9
Artikkel 1.5 Helse, miljø og sikkerhet: Regler	10
Artikkel 1.6 Helse, miljø og sikkerhet: Fysisk adgang og inspeksjon	11
Artikkel 1.7 Målesystem og inspeksjon	12
Artikkel 1.8 Fysisk sikkerhet	13
Artikkel 1.9 Nasjonal og internasjonal krisesituasjon	13
Artikkel 1.10 Utveksling av informasjon	13
Artikkel 1.11 Skatt	14
Artikkel 1.12 Konstruksjon av Rørledninger og bruk av eksisterende Infrastruktur	15
Artikkel 1.13 Fortsatt bruk og opphør	15
Artikkel 1.14 Disponering	16
Artikkel 1.15 Rammeverksforum	18
Kapittel 2 Konstruksjon og drift av og adgang til Rørledninger	19
Artikkel 2.1 Autorisasjoner	19
Artikkel 2.2 Avtale mellom Rørledningseiere	19
Artikkel 2.3 Rørledningsoperatør	19
Artikkel 2.4 Adgangsregime: Vilkår og betingelser	20
Artikkel 2.5 Adgangsregime: Innganger og tariffer	21
Artikkel 2.6 Adgangsregime: Utganger og tariffer	21
Artikkel 2.7 Adgangsregime: Tvisteløsning	22
Kapittel 3 Felles Utnyttelse av Grenseoverskridende reservoarer som en enhet	23
Artikkel 3.1 Felles Utnyttelse og Autorisasjoner	23
Artikkel 3.2 Avtale mellom Rettighetshaverne	23
Artikkel 3.3 Fastsettelse og fordeling av reserver	24
Artikkel 3.4 Fastsettelse og fremgangsmåte ved bruk av ekspert	24
Artikkel 3.5 Innlemmelse av tilleggsområde som er konsesjonsbelagt	25
Artikkel 3.6 Innlemmelse av område som ikke er konsesjonsbelagt	25
Artikkel 3.7 Fellesoperatør	26
Artikkel 3.8 Avgrensingsbrønner	26

Artikkel 3.9	Utbyggingsplan: Utnyttelse av et Grenseoverskridende reservoar	27
Artikkel 3.10	Produksjonsstart	27
Artikkel 3.11	Bruk av en Installasjon innenfor et Fellesområde for Utnyttelse av et annet reservoar	28
Artikkel 3.12	Avslutning av produksjonen	28
Kapittel 4	Prosjekt som gjør bruk av et Vertsanlegg	29
Artikkel 4.1	Autorisasjoner	29
Artikkel 4.2	Utbyggingsplan	29
Artikkel 4.3	Regjeringsbeslutning	29
Artikkel 4.4	Operatør	30
Kapittel 5	Tvisteløsning	31
Artikkel 5	Meklingsråd	31
Kapittel 6	Sluttbestemmelser	33
Artikkel 6.1	Endringer og opphør	33
Artikkel 6.2	Andre petroleumsoverenskomster	33
Artikkel 6.3	Ikrafttredelse	33
Vedlegg A	Arbeidsprosess for å bestemme behovet for og valg av tilleggskapasitet for transport av tørrgass fra Kongeriket Norge til Det forente kongerike	35
Vedlegg B	Prinsippene for fastsettelse av utganger og utgangstariffer offshore i det norske tørrgasssystemet	38
Vedlegg C	Tredjepartsadgang til oppstrøms infrastruktur på kontinentalsokkelen tilhørende Det forente kongerike: Prinsipper for tariffastsettelse	40
Vedlegg D	Fremgangsmåte ved bruk av ekspert	42
Tillegg til Vedlegg D	Habilitetserklæring	44
Vedlegg E	Eksisterende petroleumsoverenskomster	45

Rammeavtale mellom regjeringen i Kongeriket Norge og regjeringen i Det forente kongerike Storbritannia og Nord-Irland om petroleumssamarbeid over Grenselinjen

Regjeringen i Kongeriket Norge (heretter kalt "den norske regjering") og regjeringen i Det forente kongerike Storbritannia og Nord-Irland (heretter kalt "regjeringen i Det forente kongerike"),

som viser til overenskomsten av 10. mars 1965 mellom de to regjeringer om avgrensningen av kontinentalsokkelen mellom de to land, med tilleggsprotokoll av 22. desember 1978,

som tar hensyn til artikkel 4 i nevnte overenskomst, der de to regjeringer har forpliktet seg til, etter samråd med rettighetshaverne, å søke å oppnå enighet om på hvilken måte grenseoverskridende reservoarer mest effektivt skal utnyttes og utbyttet fra feltene fordeles,

som også tar hensyn til de overenskomster som allerede er inngått mellom de to regjeringer om felles utnyttelse av grenseoverskridende reservoarer, og om legging og drift av rørledninger for transport av petroleum fra en side av Grenselinjen til en destinasjon på den andre siden av Grenselinjen, inntatt i Vedlegg E,

som er oppmerksomme på at undersjøiske rørledninger kan være undergitt spesielle ordninger som kan ha bestemmelser som avviker fra relevante bestemmelser i folkeretten,

som bekrefter at bestemmelser i denne avtale ikke skal prejudisere partenes holdninger i forhandlinger om og inngåelse av fremtidige avtaler,

som er oppmerksomme på initiativet som energiministerene tok ved utløpet av 2001 og anbefalingene som Pilot-Konkraft ga i august 2002 i rapporten "Økt verdiskapning gjennom tettere samarbeid", for å styrke samarbeidet mellom Kongeriket Norge og Det forente kongerike i petroleumsprosjekt på tvers av kontinentalsokkene tilhørende de to land,

som erkjenner at ingen av regjeringene vil hindre transport av petroleum fra en side av Grenselinjen til markedet på den andre siden av Grenselinjen ved å benytte urimelige, ikke-transparente eller diskriminerende avgifter eller på annen måte, og heller ikke stille noen krav som i praksis vil hemme slik transport,

som ønsker å videreutvikle samarbeidet om grensekryssende petroleumsprosjekter og oppnå optimal utnyttelse av petroleumsressursene på kontinentalsoklene tilhørende de to land,

som erkjenner at det for å oppnå dette er nødvendig å sikre en hensiktsmessig utveksling av informasjon mellom de to regjeringer,

er blitt enige om følgende:

KAPITTEL 1

ALMINNELIGE BESTEMMELSER

Artikkel 1.1

Virkeområde

Denne avtale skal gjelde for samarbeid mellom den norske regjering og regjeringen i Det forente kongerike om petroleumsvirksomhet over Grenselinjen.

Artikkel 1.2

Definisjoner

I denne avtale skal følgende uttrykk ha den betydning de er gitt nedenfor:

"Autorisasjon" betyr enhver autorisasjon, godkjennelse eller Tillatelse eller ethvert samtykke gitt i henhold til lovgivningen i hvert av landene, vedrørende leting etter og/eller Utnyttelse av Petroleum og/eller Konstruksjon og drift av Installasjoner og/eller Rørledninger,

"Fellesområde" betyr området for felles leting etter og/eller Utnyttelse av et Grenseoverskridende reservoar slik det er beskrevet i Rettighetshaveravtalen godkjent av de to regjeringer,

"Første tørrgassforbindelse" betyr den første Rørledning som det er gitt tillatelse til å bygge etter datoen for undertegning av denne avtale, og som transporterer tørrgass utgått fra det norskregulerte tørrgassregimet til britisk Infrastruktur offshore, enten Rørledningen er en "tilknytningsrørledning" i henhold til rammeavtalen undertegnet i Stavanger den 25. august 1998, eller ikke,

"Grensekryssende prosjekt" betyr hvert av de følgende prosjekt med mindre det er omfattet av en overenskomst inntatt i Vedlegg E:

- a) Konstruksjon og drift av en Grensekryssende rørledning,
- b) undersøkelse etter og/eller Utnyttelse av et Grenseoverskridende reservoar, herunder Konstruksjon og drift av Installasjoner for dette formål, og

- c) et prosjekt som gjør bruk av et Vertsanlegg,

"Grensekryssende rørledning" betyr:

- a) en Rørledning som krysser Grenselinjen og som transporterer Petroleum fra kontinentalsokkelen tilhørende ett land til kontinentalsokkelen eller territoriet tilhørende det annet land, eller
- b) en Rørledning som transporterer Petroleum, og som er forbundet med et Grenseoverskridende reservoar, enten Rørledningen krysser Grenselinjen eller ikke, og hvor begge staters Rettighetshavere til reservoaret har en deltakerinteresse i Rørledningen,

men ikke en Rørledning som er omfattet av en overenskomst inntatt i Vedlegg E,

"Grenselinje" betyr linjen som er fastsatt i overenskomsten av 10. mars 1965 mellom de to regjeringer om avgrensningen av kontinentalsokkelen mellom de to land med tilleggsprotokoll av 22. desember 1978,

"Grenseoverskridende reservoar" betyr en enkelt geologisk petroleumsstruktur eller et petroleumsfelt som strekker seg over Grenselinjen,

"Infrastruktur" betyr Installasjoner og Rørledninger,

"Inspektør" betyr en person som er bemyndiget av ett av landenes kompetente myndigheter til å foreta inspeksjon vedrørende:

- a) Konstruksjon og drift av Infrastruktur knyttet til et Grensekryssende prosjekt, eller
- b) ethvert målesystem knyttet til et Grensekryssende prosjekt,

"Installasjon" betyr alle kunstige øyer, anlegg eller andre Innretninger for petroleumsvirksomhet, herunder borerigger, flytende produksjonsanlegg, lagringsanlegg, floteller, brønnhoder og Rørledninger og kabler på feltet, men ikke forsynings- og hjelpefartøy, skip som transporterer Petroleum i bulk og andre Rørledninger og kabler,

"Konstruksjon og drift" inkluderer design, fabrikasjon, installering, legging, bruk, vedlikehold, reparasjon og disponering av Installasjoner og/eller Rørledninger, men skal ikke inkludere adgang til Rørledninger i henhold til artiklene 2.4 til 2.7,

"Langeled Syd" betyr den del av Langeled Rørledningen som starter ved nedstrøms-sveiseforbindelsen på nedstrøms-ekspansjonsspolen forbundet med Langeleds undersjøiske ventilstasjon på Sleipnerfeltet på den norske kontinentalsokkel, og som ender umiddelbart nedstrøms Langeled piggluse ved terminalen i Easington i Yorkshire i Det forente kongerike,

"Petroleum" betyr alle flytende og gassformige hydrokarboner som finnes i eller utvinnes fra naturlige strata, og andre substanser som blir produsert sammen med slike hydrokarboner,

"Rettighetshaver" betyr den person eller det selskap som innehar en Tillatelse,

"Rettighetshaveravtale" betyr en avtale om et Grensekryssende prosjekt inngått mellom Rettighetshaverne til den norske regjering og Rettighetshaverne til regjeringen i Det forente kongerike i overensstemmelse med denne avtale, og alle tilleggsavtaler til en slik avtale, herunder alle tilføyelser eller endringer i eller avkall på eller avvikelser fra bestemmelsene i en slik avtale,

"Rørledning" inkluderer alle forbindelsespunkter og/eller ventiler eller piggluser forbundet med Rørledningen,

"Tillatelse" betyr en tillatelse gitt av en av regjeringene til leting etter og/eller Utnyttelse av Petroleum i et nærmere angitt område eller, der det er relevant, til Konstruksjon og drift av en Rørledning,

"Utnyttelse" inkluderer avgrensning, produksjon, behandling og prosessering av gass eller væske fra et reservoar og/eller injeksjon, reinjeksjon eller lagring av alle stoffer som er brukt til eller stammer fra avgrensning, produksjon, behandling og prosessering av slik gass eller væske, og

"Vertsanlegg" betyr:

- a) en Installasjon på én side av Grenselinjen som brukes for leting etter og/eller Utnyttelse av et reservoar som i sin helhet befinner seg på den andre siden av Grenselinjen, og/eller
- b) en Installasjon som brukes for leting etter og/eller Utnyttelse av et Grenseoverskridende reservoar dersom Installasjonen er plassert utenfor Fellesområdet for det Grenseoverskridende reservoaret, og/eller
- c) en Installasjon innenfor et Fellesområde og som brukes for leting etter og/eller Utnyttelse av et reservoar utenfor Fellesområdet.

Artikkel 1.3 Jurisdiksjon

1. Intet i denne avtale skal forstås slik at det berører de suverene rettigheter og den jurisdiksjon som hvert land har etter folkeretten over sin kontinentalsokkel.
2. Alle Installasjoner på kontinentalsokkelen tilhørende Kongeriket Norge skal være underlagt Kongeriket Norges jurisdiksjon og alle Installasjoner på kontinentalsokkelen tilhørende Det forente kongerike skal være underlagt Det forente kongerikes jurisdiksjon.

Artikkel 1.4 Autorisasjon

1. De to regjeringer skal gjøre sitt beste for å legge forholdene til rette for Grensekryssende prosjekt og skal ikke hindre eller vanskeliggjøre slike prosjekt ved på urimelig vis holde tilbake Autorisasjoner.
2. De to regjeringer skal samordne deres relevante prosedyrer for Autorisasjon. Der begge regjeringer gir Autorisasjon skal Autorisasjonene gis samtidig, med mindre annet er avtalt, og være kompatible.

3. En regjering skal ikke endre eller modifisere en Autorisasjon for Grensekryssende prosjekter, eller gi de samme rettigheter til en annen person eller godkjenne en overføring av en rett eller forpliktelse gitt i henhold til en slik Autorisasjon, når det er sannsynlig at slike endringer vil være av materiell betydning for den annen regjeringens interesser, uten først å ha konsultert den annen regjering, og tatt tilbørlig hensyn til de relevante forhold den har tatt opp.
4. Særlig skal en regjering ikke gi en Autorisasjon eller endre eller modifisere en Autorisasjon for en Rørledning som omhandlet i kapittel 2, på en slik måte at det er til hinder for et felles eller ensartet eierskap i hele rørledningens lengde, med mindre de to regjeringer er enige om noe annet.
5. En regjering skal gjøre en kopi av en Autorisasjon den har gitt tilgjengelig for den annen regjering når denne ber om det.

Artikkel 1.5

Helse, miljø og sikkerhet: Regler

1. Regler eller krav vedrørende helse, miljø og sikkerhet, som er gitt av den regjering som gir Autorisasjon for Grensekryssende prosjekt, skal overholdes. Begge regjeringer er innforstått med at en avtale i henhold til artikkel 2.4.5 ikke berører mottakerlandets håndhevelse av egne helse-, miljø- og sikkerhetskrav eller andre krav for den aktuelle Rørledningen.
2. De to regjeringer skal, i den grad det er mulig, legge til rette for innføring av felles regler og krav vedrørende helse, miljø og sikkerhet for å lette Grensekryssende prosjekt. I alle tilfeller skal de to regjeringer søke å sikre at deres respektive regler og krav er kompatible. For dette formål skal det være fullt konsultasjon mellom de to regjeringer.
3. Under hensyn til at:
  - a) regjeringen med ansvar for Vertsanlegget kan ha interesse i helse-, miljø- og sikkerhetsspørsmål vedrørende reservoaret som utnyttes og tilknyttede anlegg på den annen stats kontinentalsokkel, og

- b) regjeringen med ansvar for reservoaret som utnyttes og tilknyttede anlegg kan ha tilsvarende interesse i slike spørsmål vedrørende Vertsanlegget,

skal de to regjeringers kompetente myndigheter konsultere hverandre for å etablere hensiktsmessige prosedyrer, for å sikre at begge regjeringers interesser ivaretas.

4. De to regjeringer forplikter seg til, etter å ha rådført seg med hverandre, å gjøre alt de kan, i fellesskap eller hver for seg, for å sikre at:

- a) Konstruksjon og drift av en Installasjon eller Rørledning ikke skal forårsake forurensning av det marine miljø eller forurensningsskade på kyststripen, anlegg på land eller naturherligheter langs kysten, eller skade på ømfintlige vekstområder eller skade på fartøyer eller fiskeredskap fra ethvert land, og at
- b) hensiktsmessige prosedyrer er etablert for ansattes helse og sikkerhet.

5. De to regjeringers kompetente myndigheter skal utarbeide prosedyrer for gjennomføringen av denne artikkel, herunder gjennomføring av tiltak i en krisesituasjon.

Artikkel 1.6 **Helse, miljø og sikkerhet:** **Fysisk adgang og inspeksjon**

1. For at Inspektører fra hvert av landene skal være i stand til å ivareta deres regjerings interesser vedrørende helse, miljø og sikkerhet, skal de to regjeringers kompetente myndigheter konsultere hverandre for å bli enige om prosedyrer for:

- a) konsultasjon,
- b) tilgang til all relevant informasjon,
- c) fysisk adgang i alle faser av virksomheten til Infrastruktur som brukes i Grensekryssende prosjekt, og

- d) fysisk adgang i hvert av landenes territorium til terminaler som er av betydning for et Grensekryssende prosjekt.
2. Hver av regjeringenes Inspektører skal samarbeide og rådføre seg med den annen regjering Inspektører for å påse at helse-, miljø- og sikkerhetsreglene og/eller -kravene for Grensekryssende prosjekt overholdes.
3. En regjering Inspektør kan i relasjon til en Installasjon plassert på kontinentalsokkelen tilhørende det annet land, når omstendighetene tilsier det, be en Inspektør fra den annen regjering om å utøve sin myndighet for å sikre at reglene og/eller kravene nevnt i punkt 2 overholdes. Dersom det er uenighet mellom de to regjeringers Inspektører, eller en regjering Inspektør nekter å etterkomme henstillingen fra den annen regjering Inspektør, skal saken legges frem for de to regjeringers kompetente myndigheter.
4. Dersom en Inspektør for en regjering finner at det er nødvendig eller formålstjenlig for å avverge en hendelse som innebærer fare for tap av liv eller alvorlig personskade, enten faren er overhengende eller ikke, eller for å gjøre følgene av en slik hendelse minst mulig, og tiden og forholdene for øvrig ikke tillater samråd mellom de to regjeringers Inspektører, kan han beordre umiddelbar stans av hele eller deler av driften av et Grensekryssende prosjekt. Melding om slik ordre og begrunnelsen for den skal omgående gis til de to regjeringers kompetente myndigheter, som deretter skal rådføre seg med hverandre om hvilke tiltak som er nødvendige for å gjenoppta virksomheten sikkert og raskt.

Artikkel 1.7

Målesystem og inspeksjon

1. Begge regjeringer skal godkjenne ethvert målesystem som benyttes i et Grensekryssende prosjekt og som er av felles interesse. De to regjeringers kompetente myndigheter skal etablere prosedyrer for tidlig godkjennelse av et slikt system.
2. De to regjeringer skal ved fastsettelsen av standardene for et slikt målesystem ta særlig hensyn til de økonomiske konsekvenser de vil få for det aktuelle Grensekryssende prosjekt, og skal sørge for at fastsettelsen av slike standarder ikke vil innebære en urimelig eller uhensiktsmessig økonomisk belastning for prosjektet. Når et Grensekryssende prosjekt gjør

bruk av et Vertsanlegg, skal de to regjeringer ta behørig hensyn til gjeldende regler for målesystemet på Vertsanlegget. De to regjeringer skal også vurdere om nye målesystem er hensiktsmessige, sett i forhold til de målesystem som allerede er i bruk annetsteds på kontinentalsokkelen eller i territoriet tilhørende et av landene.

3. De to regjeringers kompetente myndigheter skal etablere ordninger slik at begge regjeringers Inspektører har adgang til relevante målesystem på hvert av landenes kontinentalsokkel eller territorium, for å sikre at deres interesser blir ivaretatt.

Artikkel 1.8

Fysisk sikkerhet

De to regjeringers kompetente myndigheter skal rådføre seg med hverandre for å gjennomføre slike felles tiltak som de finner formålstjenlige for den fysiske beskyttelse av Infrastruktur.

Artikkel 1.9

Nasjonal og internasjonal krisesituasjon

Intet i denne avtale skal være til hinder for at den enkelte regjering iverksetter egne tiltak i tilfelle en nasjonal eller internasjonal krisesituasjon. De to regjeringer skal ved første anledning rådføre seg med hverandre med sikte på å komme til enighet om hensiktsmessige felles tiltak som er i samsvar så vel med krisesituasjonen som med den felles interesse de har av en mest mulig effektiv Utnyttelse av reservoarer eller bruk av Infrastruktur.

Artikkel 1.10

Utvexling av informasjon

1. Begge regjeringer vil, med forbehold om lovbestemte begrensninger med hensyn til bekjentgjøring og bruk, sikre behørig utveksling av informasjon mellom dem vedrørende Grensekryssende prosjekt.

2. I erkjennelsen av at norske og britiske offshore rørlednings- og produksjonssystem i økende grad blir knyttet sammen, er det behov for økende informasjonsflyt om oppstrømsvirksomhet som påvirker nedstrømsvirksomhet og omvendt, og for deling av informasjon, særlig mellom regjeringene, andre regulerende myndigheter og aktuelle systemoperatører. De to regjeringer erkjenner at slike hensyn også gjelder eksisterende rørledningsforbindelser mellom de to stater.

3. Når en regjering, i den hensikt å sørge for sikker, effektiv og stabil drift av systemene, pålegger dens felt-, rørlednings-, terminal- eller systemoperatører å fremlegge informasjon om planlagt eller aktuell produksjon fra eller gjennom deres anlegg, eller søker å etablere frivillige ordninger for fremleggelse av slik informasjon, vil den annen regjering ikke legge hindringer i veien for at slik informasjon fremlegges av felt-, rørlednings-, terminal-, eller systemoperatørene for så vidt angår Petroleum som krysser Grenselinjen og som ilandføres på den førstnevnte regjeringens territorium. Begge regjeringer vil oppfordre til full informasjonsutveksling for å oppfylle disse behov.

4. Denne artikkel gjelder for Grensekryssende prosjekt, så vel som for installasjoner og/eller rørledninger som er omfattet av overenskomstene inntatt i Vedlegg E.

Artikkel 1.11

Skatt

Inntekter fra bruk av Infrastruktur for Grensekryssende prosjekt, formue som slik Infrastruktur representerer, og formuesgevinster fra avhending av slik Infrastruktur eller en andel i dem skal skattlegges i overensstemmelse med lovgivningen i henholdsvis Kongeriket Norge eller Det forente kongerike, herunder Overenskomst til unngåelse av dobbeltbeskatning og forebyggelse av skatteunndragelse med hensyn til skatter av inntekt og formue, undertegnet i London 12. oktober 2000, og protokoller til overenskomsten og overenskomster som i fremtiden måtte bli inngått til erstatning for nevnte overenskomst.

Artikkel 1.12

Konstruksjon av Rørledninger og bruk av eksisterende Infrastruktur

1. De to regjeringer skal søke å tilrettelegge for bruk av kapasitet i eksisterende Infrastruktur på rimelige, transparente og ikke-diskriminerende vilkår, herunder, når det er hensiktsmessig, installering av forbindelsespunkter og/eller nødvendige tilknyttede ventiler under konstruksjonen av Rørledninger for å lette arbeidet ved senere tilknytninger.
2. Dersom de to regjeringer mottar et forslag om Konstruksjon og drift av en Rørledning (i tillegg til Langeled Syd) for ilandføring av norsk tørrgass direkte til Det forente kongerike, når egnet ledig kapasitet er tilgjengelig i Det forente kongerikes offshore Infrastruktur, skal de to regjeringer, som oppfølging av punkt 1, rådføre seg med hverandre for å forsikre seg om at beslutningsprosessen ved valg av transportløsning har vært åpen og transparent og at den beste økonomiske løsning er blitt valgt. Beslutningen om behov for og valg av transportkapasitet skal i hovedsak følge arbeidsprosessen beskrevet i Vedlegg A.

Artikkel 1.13

Fortsatt bruk og opphør

1. Når en Autorisasjon som er direkte knyttet til et Grensekryssende prosjekt er nær ved å utløpe og den som har Autorisasjonen søker om fornyelse, skal den regjering som er ansvarlig for Autorisasjonen, såfremt det er i overensstemmelse med gjeldende lovgivning, fornye den.
2. Når en Autorisasjon som direkte gjelder et Grensekryssende prosjekt:
  - a) sannsynligvis vil bli eller er tilbakekalt, eller
  - b) er ved å utløpe eller har utløpt uten at Autorisasjonen er søkt fornyet, eller
  - c) sannsynligvis vil bli eller er oppgitt,

skal den regjering som er ansvarlig for Autorisasjonen, etter samråd med den annen regjering, vurdere de økonomiske og praktiske alternativer for

fortsatt bruk. Forutsatt at økonomiske og praktiske alternativer er påvist, skal den regjering som er ansvarlig for Autorisasjonen gi en ny Autorisasjon, i overensstemmelse med gjeldende lovgivning, for å gjøre det mulig å fortsette det Grensekryssende prosjekt.

Artikkel 1.14

Disponering

1. Disponeringsplaner vedrørende Installasjoner tilknyttet et Grensekryssende prosjekt er gjenstand for godkjenning av den regjering på hvis kontinentalsokkel eller i hvis territorialfarvann installasjonen er plassert, etter full konsultasjon med den annen regjering. Det skal være begge regjeringers målsetting å søke å oppnå enighet om løsninger og betingelser for disponeringen, og begge regjeringer skal godkjenne tidsplanen for den.
2. Når det gjelder Grensekryssende rørledninger, skal:
  - a) begge regjeringer godkjenne tidsplanen for disponering av en Grensekryssende rørledning,
  - b) begge regjeringer søke å oppnå enighet om løsninger og betingelser for disponeringen, og
  - c) for så vidt angår disponering av Langeled Syd, de to regjeringer godkjenne tidsplanen, løsningene og betingelsene for disponeringen.
3. Disponeringsplanen skal inneholde:
  - a) et anslag over kostnadene ved de tiltak som er foreslått i planen, og
  - b) nærmere opplysninger om på eller innen hvilke tidspunkt tiltakene foreslått i planen skal gjennomføres eller bestemmelser om hvordan disse tidspunktene skal fastsettes.

4. I beslutning om disponeringsplan, skal regjeringen eller regjeringene som har ansvaret for den, rette full oppmerksomhet mot og ta behørig hensyn til:

- a) gjeldende internasjonale krav, regler og retningslinjer,
- b) sikkerhetsrisiki forbundet med disponeringen, herunder, der dette er relevant, transport og avhending,
- c) sikkerheten for skipsfarten,
- d) miljøkonsekvenser av de foreslåtte tiltak,
- e) konsekvenser av de foreslåtte tiltak for annen bruk av havet,
- f) beste tilgjengelige kostnadseffektive teknologi,
- g) økonomiske faktorer,
- h) tidsplanen for disponeringen,
- i) konsekvenser av de foreslåtte tiltak for fortsatt drift eller disponering av Infrastruktur som ikke er omfattet av disponeringsplanen,
- j) uttalelser fra andre personer med interesse for saken, og
- k) andre relevante forhold som en av regjeringene tar opp.

5. Regjeringen eller regjeringene med ansvar for å godkjenne disponeringsplanen kan godkjenne den med eller uten endringer eller vilkår. Før en plan godkjennes med endringer eller vilkår skal regjeringen eller regjeringene med ansvar for å godkjenne disponeringsplanen gi den som fremla planen, enten han er Rettighetshaver eller ikke, anledning til å uttale seg om de foreslåtte endringer eller vilkår.

6. Regjeringen eller regjeringene med ansvar for å godkjenne disponeringsplanen skal, uten unødige forsinkelser, fatte beslutning om planen skal godkjennes eller avvises, og kreve at den blir gjennomført slik den er godkjent.

7. Dersom disponeringsplanen blir avvist, skal regjeringen eller regjeringene med ansvar for å godkjenne planen gi den som innleverte planen, begrunnelsen for dette. Vedkommende skal i så fall bli pålagt å presentere en revidert plan innen en frist som er akseptabel for regjeringen eller regjeringene.

Artikkel 1.15

Rammeverksforum

De to regjeringer oppretter herved et rammeverksforum for det formål å lette gjennomføringen av denne avtale. Rammeverksforumet skal bestå av representanter for hver av regjeringene. De to regjeringer kan bli enige om at andre parter kan være tilstede når det er hensiktsmessig. Rammeverksforumet skal være et virkemiddel for å sikre fortløpende konsultasjoner og utveksling av informasjon mellom de to regjeringer og et virkemiddel for å løse tvistesporsmål uten å måtte gjøre bruk av tvisteløsningsmekanismen beskrevet i kapittel 5. Rammeverksforumet skal møtes to ganger årlig eller med andre mellomrom som de to regjeringer måtte avtale, og skal være underlagt slike ytterligere ordninger som de to regjeringer til enhver tid måtte bli enige om.

KAPITTEL 2 KONSTRUKSJON OG DRIFT AV OG ADGANG TIL RØRLEDNINGER

Artikkel 2.1 Autorisasjoner

1. Når de to regjeringer er enige om Konstruksjon og drift av en Grensekryssende rørledning, skal de hver for seg gi de Autorisasjoner som kreves i henhold til deres nasjonale lovgivning.
2. Når en Autorisasjon som nevnt i punkt 1 bare kreves av én regjering, skal denne regjering konsultere den annen regjering før Autorisasjonen gis.

Artikkel 2.2 Avtale mellom rørledningseiere

1. Når det gjelder en Grensekryssende rørledning som er forbundet med et Grenseoverskridende reservoar der begge staters Rettighetshavere til det Grenseoverskridende reservoaret har en deltakerinteresse i Rørledningen, skal hver regjering kreve at dens Rettighetshavere og/eller innehavere av en Autorisasjon inngår en Rettighetshaveravtale. Rettighetshaveravtalen skal inneholde bestemmelser som sikrer at i tilfelle uoverensstemmelse mellom Rettighetshaveravtalen og denne avtale, skal bestemmelsene i denne avtale gå foran.
2. Rettighetshaveravtalen skal forelegges de to regjeringer til godkjenning. Slik godkjenning skal anses gitt med mindre en av regjeringene har underrettet Rettighetshaverne og/eller innehaverne av en Autorisasjon om det motsatte innen 60 dager fra mottakelsen av det aktuelle dokument.

Artikkel 2.3 Rørledningsoperatør

Utpeking og eventuelt bytte av operatør for en Grensekryssende rørledning skal være gjenstand for enighet mellom de to regjeringer.

Artikkel 2.4

Adgangsregime: Vilkår og betingelser

1. Vilkår og betingelser for adgang til en Grensekryssende rørledning, herunder fastsettelse av inngangstariffer og utgangstariffer, skal være i samsvar med gjeldende EU-lovgivning. Prinsippene om rimelighet, ikke-diskriminering, transparens og åpen adgang til ledig kapasitet, samt unngåelse av ethvert misbruk av dominerende stilling eller annen konkurransehemmende opptreden, skal gjelde.

2. Adgang til en Grensekryssende rørledning skal omfatte fysisk adgang til kapasitet og, der det er aktuelt, til anlegg som yter tekniske tjenester knyttet til slik adgang.

3. Når en regjering fastsetter de økonomiske betingelser for adgang til Rørledninger knyttet til et Grensekryssende prosjekt, skal betingelsene være slik at de fremmer optimal bruk av eksisterende Rørledninger og ikke hindrer alternative muligheter for bruk av hele eller deler av norske eller britiske Rørledninger eller rørledningssystem for transport av Petroleum fra ett land til det annet land.

4. Når det er foreslått endringer i lovgivning eller retningslinjer for adgang til et lands Rørledninger som kan påvirke det annet lands kommersielle parter, skal det gjennomføres full konsultasjon mellom de to regjeringer før noen endringer gjennomføres, og det skal tas rimelig hensyn til det som blir anført.

5. De to regjeringer kan avtale fra sak til sak at det adgangsregimet som gjelder for en Grensekryssende rørledning på kontinentalsokkelen tilhørende ett land også skal gjelde for den samme Rørledningen på kontinentalsokkelen tilhørende det annet land, men ikke i landets territorialfarvann.

6. De to regjeringer har i henhold til punkt 5 avtalt at det norske regulerte adgangsregimet skal gjelde for Langeled Syd og at den norske regjering skal fastsette utgangstariffene på land for denne Rørledningen.

Artikkel 2.5

Adgangsregime: Innganger og tariffer

1. Denne artikkel gjelder fastsettelse av regulerte innganger på hver kontinentalsokkel og inngangstariffer for Langeled Syd for Petroleum utvunnet fra et reservoar som helt eller delvis befinner seg på kontinentalsokkelen tilhørende Det forente kongerike.
2. De to regjeringer skal bli enige om innganger og inngangstariffer som nevnt i punkt 1. Slike inngangstariffer skal normalt settes til null, med mindre det foretas justeringer for positive eller negative virkninger på gjennomstrømmingen, og forutsatt at alle kostnader forbundet med tilkoplingen er dekket på annen måte.
3. De to regjeringer skal, når de blir bedt om det, gi kommersielle parter relevant informasjon om fastsettelse av nye inngangstariffer, slik at det etableres forutsigbarhet før investeringsbeslutninger fattes. Slik informasjon skal gis uten unødig opphold og, om mulig, innen seksten uker fra anmodningen ble fremsatt. Slike tariffer skal formelt fastsettes samtidig med godkjennelsen av det aktuelle prosjekt.
4. De to regjeringer kan bli enige om at vilkårene beskrevet i denne artikkel også skal gjelde for andre Grensekryssende rørledninger.

Artikkel 2.6

Adgangsregime: Utganger og tariffer

1. Denne artikkel gjelder fastsettelse av regulerte utganger og utgangstariffer offshore i forbindelse med etableringen av den Første tørrgassforbindelsen mellom norsk og britisk Infrastruktur offshore.
2. Utganger og utgangstariffer nevnt i punkt 1 skal fastsettes av den norske regjering i overensstemmelse med prinsippene inntatt i Vedlegg B, og etter full konsultasjon med regjeringen i Det forente kongerike.
3. Den norske regjering skal gi regjeringen i Det forente kongerike tilstrekkelig informasjon, slik at den kan forsikre seg om at tariffastsettelsen fullt ut tar hensyn til prinsippene inntatt i Vedlegg B.
4. De to regjeringer kan bli enige om at vilkårene beskrevet i denne artikkel også skal gjelde for andre Grensekryssende rørledninger.

Artikkel 2.7

Adgangsregime: Tvisteløsning

1. Denne artikkel skal gjelde for:
  - a) enhver tvist mellom eier eller operatør av Langeled Syd og en skiper av Petroleum som stammer fra kontinentalsokkelen tilhørende Det forente kongerike, om hvorvidt eieren eller operatøren av Langeled Syd fullt ut har overholdt vilkår og betingelser fastsatt i det gjeldende regulerte adgangsregime,
  - b) enhver tvist om en tariff mellom eier eller operatør av en britisk Rørledning som den Første tørrgassforbindelsen skal koples til, og en skiper av Petroleum som stammer fra den norske kontinentalsokkel, og
  - c) enhver tvist om adgang til en Grensekryssende rørledning som ikke er omfattet av bokstav a) eller b) ovenfor, i den utstrekning de to regjeringer er enige om det.
2. Når det gjelder en tvist som omfattes av punkt 1. a), skal tvisten legges frem samtidig for begge regjeringer som skal løse tvisten i fellesskap innen rimelig tid, sett i forhold til behovet for en rask beslutning. De prinsipper som legges til grunn for de to regjeringers løsning av tvisten skal være transparente og ikke-diskriminerende og fullt ut i overensstemmelse med artikkel 2.4.1. De to regjeringers avgjørelse skal være bindende for alle involverte parter.
3. Når det gjelder en tvist som omfattes av punkt 1. b), skal tvisten avgjøres av regjeringen i Det forente kongerike i overensstemmelse med prinsippene inntatt i Vedlegg C, etter full konsultasjon med den norske regjering. Regjeringen i Det forente kongerike skal gi den norske regjering tilstrekkelig informasjon slik at sistnevnte regjering kan forsikre seg om at beslutningen tar fullt ut hensyn til prinsippene inntatt i Vedlegg C.

KAPITTEL 3

FELLES UTNYTTELSE AV GRENSEOVERSKRIDENDE RESERVOARER SOM EN ENHET

Artikkel 3.1

Felles utnyttelse og Autorisasjoner

1. Når de to regjeringer, etter konsultasjon med deres respektive Rettighetshavere, er enige om at et petroleumsreservoar er et Grenseoverskridende reservoar som bør utnyttes, skal det utnyttes som én enhet i overensstemmelse med denne avtale, med mindre de to regjeringer blir enige om noe annet.
2. De to regjeringer skal hver for seg og i overensstemmelse med punkt 1 gi de Autorisasjoner som kreves i henhold til deres respektive nasjonale lovgivning.
3. Dersom et Grenseoverskridende reservoar skal utnyttes som én enhet ved bruk av et Vertsanlegg, skal de to regjeringer bli enige om den mest hensiktsmessige fremgangsmåte for å utnytte det Grenseoverskridende reservoar.

Artikkel 3.2

Avtale mellom rettighetshaverne

1. Hver regjering skal pålegge sine Rettighetshavere å inngå en Rettighetshaveravtale for å regulere Utnyttelsen av et Grenseoverskridende reservoar i overensstemmelse med denne avtale. Rettighetshaveravtalen skal inneholde bestemmelser som sikrer at i tilfelle uoverensstemmelse mellom Rettighetshaveravtalen og denne avtale, skal bestemmelsene i denne avtale gå foran.
2. Rettighetshaveravtalen skal fremlegges for de to regjeringer for deres godkjenning. Slik godkjenning skal anses som gitt, med mindre Rettighetshaverne er blitt underrettet om det motsatte av en av regjeringene innen 60 dager etter at regjeringen mottok Rettighetshaveravtalen.

Artikkel 3.3

Fastsettelse og fordeling av reserver

1. Rettighetshaveravtalen skal angi grensene for det Grenseoverskridende reservoar som skal utnyttes, og inkludere forslag til fastsettelse av:
  - a) det Grenseoverskridende reservoarets geografiske og geologiske karakteristika,
  - b) de samlede reserver og metoden som er benyttet for anslaget, og
  - c) fordelingen av reservene mellom de to regjeringers Rettighetshavere.

2. Rettighetshaveravtalen skal også etablere:
  - a) enten et opplegg hvor en fastsettelse skal gjelde for all tid for all virksomhet knyttet til Utnyttelsen av det Grenseoverskridende reservoar, eller fremgangsmåten, herunder tidsplanen, for en eventuell ny fastsettelse av de forhold som er nevnt i punkt 1, og som skal gjennomføres av fellesoperatøren når Rettighetshaverne eller en av regjeringene krever det, og
  - b) fremgangsmåten, herunder en tidsplan, for avgjørelse av tvister mellom Rettighetshaverne om forhold som nevnt i punkt 1.

Artikkel 3.4

Fastsettelse og fremgangsmåte ved bruk av ekspert

1. Dersom en av regjeringene ikke kan akseptere et forslag til fastsettelse eller ny fastsettelse av noen av de forhold som er nevnt i artikkel 3.3.1, skal den underrette den annen regjering og fellesoperatøren om dette innen den angitte fristen i artikkel 3.2.2.

2. De to regjeringer skal, av hensyn til ønsket om å nå en rask avgjørelse, gjøre sitt beste for å løse det aktuelle spørsmål. Fellesoperatøren kan fremlegge alternative forslag for å oppnå dette.

3. Dersom de to regjeringer ikke har kunnet løse det aktuelle spørsmål innen 60 dager etter underretningen nevnt i punkt 1 eller en annen frist som de to regjeringer er blitt enige om, skal det utpekes en ekspert som skal ta en betimelig og uavhengig avgjørelse i saken. Eksperten skal utpekes og handle i overensstemmelse med bestemmelsene i Vedlegg D.

Artikkel 3.5

Innlemmelse av tilleggsområde som er konsesjonsbelagt

1. Dersom de to regjeringer, etter å ha godkjent en Rettighetshaveravtale, blir enige om at yttergrensene for det Grenseoverskridende reservoar strekker seg inn i et område på kontinentalsokkelen som en annen part innehar utvinningstillatelse til, skal de to regjeringer pålegge alle deres respektive Rettighetshavere med deltakerinteresse i det Grenseoverskridende reservoar å enes om ordninger for en effektiv Utnyttelse av Petroleumen i området. Alle slike ordninger skal gjennomføres innen de tidsfrister som de to regjeringer fastsetter, være i overensstemmelse med bestemmelsene i denne avtale og være gjenstand for de to regjeringers godkjennelse. Bestemmelsene i artikkel 3.2 skal gjelde for alle slike ordninger som inngås i form av en Rettighetshaveravtale.

2. Dersom ordningene ikke er gjennomført innen den fastsatte frist, skal de to regjeringer i fellesskap bestemme hvilke tiltak som skal iverksettes.

Artikkel 3.6

Innlemmelse av område som ikke er konsesjonsbelagt

1. Dersom de to regjeringer, etter å ha godkjent en Rettighetshaveravtale, blir enige om at yttergrensene for det Grenseoverskridende reservoar strekker seg inn i et område på kontinentalsokkelen som ikke er dekket av en utvinningstillatelse, skal den regjering som det nevnte område tilhører, uten unødig opphold, søke å avhjelpe situasjonen ved å tilby området for tildeling av utvinningstillatelse.

2. Dersom det gis en utvinningstillatelse som dekker området nevnt i punkt 1, skal de to regjeringer pålegge alle deres respektive Rettighetshavere med deltakerinteresse i det Grenseoverskridende reservoar å enes om ordninger for effektiv Utnyttelse av Petroleumen i området. Alle slike ordninger skal gjennomføres innen de tidsfrister som de to regjeringer fastsetter, være i overensstemmelse med bestemmelsene i denne avtale og være gjenstand for de to regjeringers godkjenning. Bestemmelsene i artikkel 3.2 skal gjelde for alle slike ordninger som inngås i form av en Rettighetshaveravtale.

3. Dersom det ikke gis en utvinningstillatelse eller dersom det er gitt en utvinningstillatelse, men ordningene ikke er gjennomført innen den fastsatte frist, skal de to regjeringer i fellesskap bestemme hvilke tiltak som skal iverksettes.

Artikkel 3.7 Fellesoperatør

En fellesoperatør skal utpekes ved avtale mellom de to regjeringers Rettighetshavere og skal fungere som deres felles aktør for Utnyttelse av et Grenseoverskridende reservoar i overensstemmelse med denne avtale. Utpeking og eventuelt bytte av operatør skal være gjenstand for de to regjeringers forhåndsgodkjenning.

Artikkel 3.8 Avgrensingsbrønner

Med mindre annet følger av landets lovgivning, skal ingen av regjeringene holde tilbake en boretilatelse til, eller på vegne av, dens Rettighetshavere for formål forbundet med fastsettelsen av en av de forhold som er nevnt i artikkel 3.3.

Artikkel 3.9

Utbyggingsplan: Utnyttelse av et Grenseoverskridende reservoar

1. Fellesoperatøren skal fremlegge for de to regjeringer til godkjenning en utbyggingsplan for effektiv Utnyttelse av et Grenseoverskridende reservoar og for transport av Petroleum fra reservoaret.
2. Dersom et Grenseoverskridende reservoar skal utnyttes ved bruk av et Vertsanlegg, skal utbyggingsplanen nevnt i punkt 1 inneholde en beskrivelse av de tilpasninger og den virksomhet på Vertsanlegget som er direkte knyttet til Utnyttelsen av det Grenseoverskridende reservoar.
3. Fellesoperatøren kan til enhver tid fremlegge endringer i utbyggingsplanen for de to regjeringer og kan også bli pålagt av de to regjeringer å legge frem slike endringer. Alle endringer i utbyggingsplanen er gjenstand for de to regjeringers godkjenning.

Artikkel 3.10

Produksjonsstart

Med mindre annet er avtalt mellom de to regjeringer, skal en regjering ikke tillate produksjonsstart fra et Grenseoverskridende reservoar før de to regjeringer, i overensstemmelse med denne avtale, i fellesskap har godkjent:

- a) Rettighetshaveravtalen,
- b) fellesoperatøren nevnt i artikkel 3.7, og
- c) utbyggingsplanen nevnt i artikkel 3.9,

og hver av dem har gitt alle andre nødvendige Autorisasjoner.

Artikkel 3.11

Bruk av en Installasjon innenfor et Fellesområde for Utnyttelse av et annet reservoar

Dersom en Installasjon som er plassert innenfor et Fellesområde skal brukes til undersøkelse og/eller Utnyttelse av et petroleumsreservoar utenfor Fellesområdet, skal de nødvendige endringer i utbyggingsplanen nevnt i artikkel 3.9 fremlegges for de to regjeringer til godkjenning. Slik godkjenning skal ikke gis dersom slik bruk ville få uheldige innvirkninger på Utnyttelsen av det Grenseoverskridende reservoar i overensstemmelse med denne avtale, med mindre de to regjeringer blir enige om noe annet.

Artikkel 3.12

Avslutning av produksjonen

De to regjeringer skal bli enige om tidsplanen for avslutning av produksjonen fra et Grenseoverskridende reservoar.

KAPITTEL 4

PROSJEKT SOM GJØR BRUK AV ET VERTSANLEGG

Artikkel 4.1 **Autorisasjoner**

Når de to regjeringer og deres respektive Rettighetshavere er enige om et prosjekt som gjør bruk av et Vertsanlegg, skal hver regjering i tillegg til godkjennelsene som skal gis i henhold til artikkel 3.9 og 3.11, hver for seg gi de Autorisasjoner som kreves i henhold til deres respektive nasjonale lovgivning.

Artikkel 4.2 **Utbyggingsplan**

Med mindre annet følger av artikkel 3.9 og 3.11, skal hver regjering pålegge sine Rettighetshavere å fremlegge for godkjennelse en utbyggingsplan eller en endring av en eksisterende utbyggingsplan, som skal dekke de forhold som er relevante for et prosjekt som nevnt i artikkel 4.1.

Artikkel 4.3 **Regjeringsbeslutning**

Med mindre annet følger av kapittel 3, skal en regjeringsbeslutning:

- a) som gjelder en Installasjon utenfor Fellesområdet, og som er av betydning for bruken av den som et Vertsanlegg for et reservoar på den andre siden av Grenselinjen eller et Grenseoverskridende reservoar, eller
- b) som gjelder et reservoar på en side av Grenselinjen og som gjør bruk av et Vertsanlegg på den andre siden av Grenselinjen og som er av betydning for bruken,

tas av den regjering på hvis side av Grenselinjen Vertsanlegget er plassert eller reservoaret befinner seg, i nær konsultasjon med den annen regjering. Regjeringen skal ta behørig hensyn til alle forhold som den

annen regjering har anført. Et eksempel på en slik beslutning er tidsplanen for avslutning av den aktuelle virksomhet.

Artikkel 4.4

Operatør

Med mindre annet følger av artikkel 3.7, skal utpeking eller bytte av operatør for reservoaret og/eller Vertsanlegget være gjenstand for godkjenning av den regjering på hvis kontinentalsokkel reservoaret eller Vertsanlegget befinner seg, etter konsultasjon med den annen regjering.

KAPITTEL 5 TVISTELØSNING

Artikkel 5 Meklingsråd

1. Dersom de to regjeringer ikke oppnår enighet om fortolkningen eller anvendelsen av denne avtale, herunder spørsmål som skal løses i henhold til den, skal følgende fremgangsmåte gjelde for tvisteløsningen, med mindre annet følger av punkt 2, tvisten reguleres av den avtalte fremgangsmåten i artikkel 3.4 eller de to regjeringer er enige om noe annet:

- i) Hver av regjeringene kan kreve at tvistespørsmålet blir henvist til et meklingsråd.
- ii) Meklingsrådet skal bestå av fem medlemmer. Hver regjering skal utpeke to medlemmer, og de fire medlemmer som er utpekt på denne måte, skal velge det femte (som ikke må være borger av eller ha sin faste bopel i Kongeriket Norge eller Det forente kongerike, og som skal være formann for meklingsrådet).
- iii) Dersom en av regjeringene ikke har utpekt ett eller flere medlemmer av meklingsrådet innen en måned etter at den er blitt anmodet om det, kan hver av regjeringene anmode presidenten i Den internasjonale domstol om å utpeke det nødvendige antall medlemmer.
- iv) Den samme fremgangsmåte kommer tilsvarende til anvendelse dersom de fire medlemmer av meklingsrådet ikke har utpekt et femte medlem som formann innen en måned etter at det fjerde medlem ble utpekt.
- v) Meklingsrådet skal ha rett til all relevant informasjon og kan foreta nødvendige konsultasjoner.
- vi) Meklingsrådet skal pålegges å avgi en beslutning innen rimelig tid (sett i forhold til behovet for en rask avgjørelse).
- vii) Meklingsrådets beslutninger skal tas ved simpelt flertall og skal være bindende for de to regjeringer.

viii) De to regjeringer kan avtale nærmere regler for meklingsrådets beslutningsprosess.

2. Når det i henhold til artikkel 2.6 eller artikkel 2.7.3 er opp til en regjering å fastsette en offshore-utgangstariff i et regulert adgangsregime eller å avgjøre en tvist om tariff i et forhandlet adgangsregime, og Rammeverksforumet har vært ute av stand til å løse en tvist mellom de to regjeringer om det aktuelle spørsmål, skal meklingsrådet, når en av regjeringene ber om det, vurdere hvorvidt:

- a) regjeringen som tar beslutningen har fremlagt tilstrekkelig informasjon for den annen regjering til at denne kan forsikre seg om at beslutningen fullt og helt har tatt hensyn til prinsippene i Vedlegg B eller Vedlegg C, og
- b) beslutningen fullt og helt har tatt hensyn til de aktuelle prinsippene i Vedlegg B eller Vedlegg C.

KAPITTEL 6 SLUTTBESTEMMELSER

Artikkel 6.1 Endringer og opphør

De to regjeringer kan til enhver tid ved avtale endre denne avtale eller bringe den til opphør. Hver regjering kan på et hvilket som helst tidspunkt anmode om at det innledes konsultasjoner med sikte på å vurdere endringer til denne avtale. Slike konsultasjoner skal innledes innen to måneder etter anmodningen ble fremsatt og skal gjennomføres raskt. Under slike konsultasjoner skal de to regjeringer vurdere grundig og ta behørig hensyn til forslag til endring med det formål å nå en gjensidig akseptabel løsning i løpet av kortest mulig tid.

Artikkel 6.2 Andre petroleumsoverenskomster

Bortsett fra artiklene 1.10 og 2.6, berører ikke denne avtale den videre anvendelse av de øvrige petroleumsoverenskomstene, inntatt i Vedlegg E, som skal gjelde så lenge de er i kraft. Når utbygging av et Grenseoverskridende reservoar eller et prosjekt som gjør bruk av et Vertsanlegg er underlagt denne avtale, vil følgelig en Rørledning som er forbundet med en slik utbygging, og som er omfattet av bestemmelsene i rammeavtalen inngått i Stavanger 25. august 1998, være underlagt sistnevnte avtale.

Artikkel 6.3 Ikrafttredelse

Denne avtale trer i kraft den dag de to regjeringer har underrettet hverandre om at alle nødvendige interne krav er oppfylt.

Som bekreftelse på dette har de undertegnede, som er gitt behørig fullmakt til det av sine respektive regjeringer, undertegnet denne avtale.

Utferdiget i to eksemplarer i Oslo den 4. april 2005 på norsk og engelsk, med samme gyldighet for hver av tekstene.

For regjeringen i
Kongeriket Norge:

For regjeringen i
Det forente kongerike
Storbritannia og Nord-Irland:

**ARBEIDSPROSESS
FOR Å BESTEMME BEHOVET FOR OG VALG AV
TILLEGGSKAPASITET FOR TRANSPORT AV TØRRGASS FRA
KONGERIKET NORGE TIL DET FORENTE KONGERIKE**

1. Her beskrives prosessen for fastsettelse av tilleggskapasitet for transport av tørrgass fra Gassleds tørrgasssystem til Det forente kongerike, dvs. kapasitet i tillegg til rørledningene Vesterled og Langeled Syd. Denne arbeidsprosessen vil involvere Gassco (operatør for infrastrukturen for tørrgass på den norske kontinentalsokkel), eierne av gassinfrastruktur i Kongeriket Norge og Det forente kongerike, skipere av gass og myndighetene i begge land (Olje- og energidepartementet og Oljedirektoratet i Norge/ Departementet for handel og industri i Storbritannia).
2. Den årlige skipnings- og transportplan som utarbeides og oppdateres av Gassco registrerer selskapenes (dvs. skipernes) reserverasjoner av og etterspørsel etter fremtidig transportkapasitet på norsk kontinentalsokkel. Den etterspurte kapasiteten i skipnings- og transportplanen er basert på indikative volumer. Informasjonen gitt av skiperne angir både innganger og utganger for de enkelte Gassled-områdene (f.eks. område D – tørrgasssystem) i gasstransportssystemet på den norske kontinentalsokkel. Den årlige skipnings- og transportplanen offentliggjort i annet kvartal hvert år, viser behovet for mulig ny transportkapasitet og vil fastslå hvorvidt det er behov for en ny tørrgassforbindelse fra den norske kontinentalsokkel til Det forente kongerike. Fastsettelse av tidspunktet (det vil si igangsettelsesåret) og de alternative tilknytningspunktene på den norske kontinentalsokkel (for eksempel Draupner, Sleipner, Heimdal osv.) vil bli inkludert.
3. Til illustrasjon viste skipnings- og transportplanen for 2003, som ble presentert for Brukerforumet 12. juni 2003, et behov for en samlet fremtidig kapasitet for transport av tørrgass til Det forente kongerike på 120 millioner Sm³/d fra 2008. Basert på data fra skipnings- og transportplanen i 2003 var planlagt kapasitet på den tiden (rørledningene Vesterled og Langeled Syd) 105 millioner Sm³/d, hvilket viste et behov for mulige nye transportløsninger fra den norske kontinentalsokkel til Det forente kongerike på opp til 15 millioner Sm³/d fra 2008.

4. Finansiering av nye transportforbindelser vil kreve, for det første, en gruppe gasskipere med interesse for å transportere gass fra den norske kontinentalsokkel, og for det andre, en gruppe investorer (britiske, norske eller andre) som fremlegger forslag til bygging av ny transportkapasitet. Disse gruppene kan således ha felles deltakere. Eiere av britisk infrastruktur kan også delta i investorgruppen.
5. Gassco vil hvert år offentliggjøre en skipnings- og transportplan. Dersom planen fastslår at det er behov for ytterligere transportkapasitet, og skiperne er innstilt på å igangsette et prosjekt, skal de innlede kommersielle drøftinger med eiere av britisk infrastruktur og potensielle investorgrupper. Skipere og investorer skal samtidig igangsette den kommersielle prosessen med Gassco på vegne av Gassled, for tilknytning til det norske Gassled tørrgasssystem. Utgangstariffene vil bli fastsatt av den norske regjering i overensstemmelse med Vedlegg B. Det erkjennes at potensielle investorer og skipere trenger tidlig informasjon om transportkostnadene i både det nye og det eksisterende transportsystemet som grunnlag for deres beslutning om investering og reservasjon.
6. Skipergruppen og potensielle investorer vil i samarbeid med Gassco vurdere de tekniske og kommersielle forslag og forstå prosessen for valg av den mest hensiktsmessige nye transportforbindelse. Dersom det er nødvendig med en ny forbindelse, vil det forberedende arbeid med kommersielle og kontraktsmessige drøftinger og bygging ta minst to år.
7. Før valg av konsept, vil alle hensiktsmessige alternativ for gasstransport bli utredet til et sammenlignbart teknisk og kommersielt modenhetsnivå for å sikre en rettferdig og åpen konkurranse. Kostnadsoverslag og tilhørende teknisk dokumentasjon vil være åpen og tilgjengelig for alle relevante parter.
8. Prosessen vil være transparent, men vil også måtte ta hensyn til behovet for å opprettholde effektiv konkurranse mellom forslagene. For å bidra til transparens, vil metodene for måling og vurdering av forslagene opp mot beslutningskriteriene også bli offentliggjort forut for evalueringen. Valget av det beste alternativ, herunder veivalget, for transport av gass til Det forente kongerike, skal baseres på klare økonomiske prinsipper og gi den beste økonomiske løsning for skiperne. Prosessen vil være helt åpen for Rammeverksforumet, som

skal være det endelige beslutningsorgan i kontrollen med at utvelgelsesprosessen gjennomføres på en åpen, rettferdig og ikke-diskriminerende måte og i samsvar med den avtalte fremgangsmåte. Rammeverksforumet vil også ha ansvar for å følge med i utviklingen av ny transportinfrastruktur, og for å fremme en rettidig kommersiell prosess.

9. Dersom det er enighet om at forbindelsesrørledningen inkluderes i Gassled, vil Gassco lede prosessen med å etablere eller endre deltakeravtalen (eieravtalen) for den nye infrastruktur, herunder beslutninger om eierfordeling og kapasitetsrettigheter, og vil være operatør for forbindelsen.
10. De to regjeringer innser at endringer i organiseringen og/eller reguleringen av offshoreindustrien i Kongeriket Norge eller Det forente kongerike kan føre til behov for å revidere arbeidsprosessen beskrevet i dette vedlegg. I så fall vil de to regjeringer gjennom Rammeverksforumet revidere dette vedlegget slik at det fortsatt beskriver arbeidsprosessen for etablering av tilleggskapasitet for transport av norsk tørrgass til Det forente kongerike. Ved revisjon av dette vedlegg vil de to regjeringer søke å forsikre seg om at arbeidsprosessen for valg av beste løsning, herunder veivalget, for gasstransport til Det forente kongerike er rettferdig og transparent, basert på klare økonomiske prinsipper og gir den beste økonomiske løsning for skiperne.

PRINSIPPENE FOR FASTSETTELSE AV UTGANGER OG UTGANGSTARIFFER OFFSHORE I DET NORSKE TØRRGASSSYSTEMET

1. Når en søknad fremmes for tilknytning av et norsk oppstrømssystem til et britisk oppstrømssystem, eller omvendt, og en utgangstariff skal fastsettes, skal den norske regjering ved fastsettelse av tariffen samrå seg fullt ut med regjeringen i Det forente kongerike før den fastsetter en ny utgang fra det regulerte system og tariffen ved en slik utgang.
2. Regjeringene skal anvende prinsippene om ikke-diskriminering, transparens og rettferdighet for alle involverte parter. De to regjeringer vil søke å sikre optimal utvikling og bruk av eksisterende norske og britiske transportsystem oppstrøms, for å sikre hensiktsmessige økonomiske løsninger og fremme kostnadseffektiv bruk av eksisterende system. Tariffene skal være kostnadsrelaterte.
3. Når den norske regjering fastsetter en utgang og den relaterte tariff, skal den ta tilbørlig hensyn til følgende faktorer:
  - a) systemeffektene i ett system (kapasitet, trykk, temperatur, kvalitet, osv.) forårsaket av tilknytning offshore til et annet system. Slike virkninger kan være positive eller negative,
  - b) som hovedregel skal alle relevante investeringskostnader forbundet med en ny tilknytning dekkes av brukerne, herunder, der det er rettmessig, en rimelig forventet fortjeneste til eierne. Rimelig hensyn skal tas til mer generelle fordeler eller kostnader for systemet som følge av tilknytningen,
  - c) rimelig fordeling av driftskostnadene. Utgangstariffen fra Gassledsystemet vil inkludere en rimelig andel av driftskostnadene til Gassledsystemet,
  - d) en rimelig forventet avkastning for eierne på alle grunnleggende (historiske) kapitalkostnader forbundet med eksisterende system som brukes for å transportere gass til den nye utgangen. Dette elementet vil være godt under utgangstariffen ved ilandføringspunktene.

4. Den norske regjering skal, når de kommersielle parter eller regjeringen i Det forente kongerike krever det, gi relevant informasjon om fastsettelsen av nye tariffer slik at det oppnås forutsigbarhet før investeringsbeslutninger tas, og i alle tilfelle, om mulig, innen seksten uker etter at kravet ble fremsatt.
5. Utgangstariffer skal formelt fastsettes samtidig med godkjenning av det aktuelle prosjekt.

**TREDJEPARTSADGANG TIL OPPSTRØMS
INFRASTRUKTUR PÅ KONTINENTALSOKKELEN
TILHØRENDE DET FORENTE KONGERIKE:**

PRINSIPPER FOR TARIFFASTSETTELSE

1. Regjeringen i Det forente kongerike støtter prinsippet om ikke-diskriminerende forhandlet adgang til oppstrøms infrastruktur på kontinentalsokkelen tilhørende Det forente kongerike, oppfordrer til transparens og rettferdighet for alle involverte parter, ettersom det er viktig at potensielle brukere har rimelig adgang til infrastruktur til konkurransedyktige priser. Den erkjenner også at ledig kapasitet i oppstrøms infrastruktur har kommersiell verdi, og at eieren bør ha rett til å få et rimelig kommersielt vederlag for denne verdien, ettersom han har båret kostnadene og risikoen ved å installere den. Enhver tariff pålagt av statsråden vil derfor innlemme en rimelig kompensasjon til eieren for reelle kostnader og for tapte muligheter.
2. Dersom statsråden benytter sin myndighet til å kreve adgang og fastsette tariff, skal:
  - i) eiere av infrastruktur ha sine kostnader som følge av dette refundert, inkludert indirekte kostnader (f.eks. kostnader forbundet med avbrudd i eierens gjennomstrømming mens rørledningen omgjøres for å muliggjøre tredjeparts bruk),
  - ii) tariffen fastsettes slik at tredjepart dekker en rimelig andel av de totale løpende kostnader etter at gjennomstrømmingen startet,
  - iii) de foreslåtte økonomiske disposisjoner normalt forventes å ta hensyn til de grunnleggende kapitalkostnadene* og kostnadene forbundet med tredjepartsadgangen, med mindre den aktuelle levering er marginal eller eier av infrastrukturen allerede på andre måter har fått dekket alle kapitalkostnadene.

---

* I nyere infrastruktur eller infrastruktur bygget eller dimensjonert for tredjepartstilknytning, vil tariffen som settes av statsråden normalt inkludere en godtgjørelse til dekning av kapitalkostnader påløpt i påvente av tredjeparts tilknytning. Dersom denne godtgjørelsen blir benyttet på forventet gjennomstrømming på tidspunktet for investeringsbeslutningen, skal godtgjørelsen settes på et nivå som er tilstrekkelig til å gi eieren et rimelig vederlag for disse kostnader, tatt hensyn til usikkerheten knyttet til anslagene over fremtidig bruk.

3. Til tider kan potensielle tredjepartsbrukere konkurrere om adgang til den samme begrensede kapasitet i infrastruktur. I slike tilfelle kan det ikke påregnes at statsråden vil kreve at eieren skal gjøre kapasitet tilgjengelig for en potensiell bruker som verdsetter kapasiteten lavere enn andre potensielle brukere og derfor ikke gir et bedre tilbud til eier.
4. Det kan ikke påregnes at statsråden vil kreve at kapasitet skal gjøres tilgjengelig i infrastruktur som ikke har tilstrekkelig ledig kapasitet til å imøtekomme tredjeparts behov, tatt i betraktning eierens egne rettigheter og eksisterende kontraktmessige forpliktelser. Dersom han skulle gjøre det, vil tariffen i det minste måtte reflektere kostnadene eieren av infrastrukturen har ved å holde tilbake egen produksjon og/eller en annen parts kontraherte bruk for å gi plass til tredjeparts (dvs. være basert på prinsippet om alternativkostnad).

VEDLEGG D

FREM GANGSMÅTE VED BRUK AV EKSPERT

1. Dette vedlegg skal gjelde i de tilfelle en sak skal avgjøres av en ekspert i henhold til artikkel 3.4 i denne Rammeavtale.
2. Eksperten skal utpekes og hans mandat og arbeidsvilkår fastsettes i henhold til avtale mellom de to regjeringer. Eksperten skal utvelges blant personer eller organisasjoner som er anerkjent som eksperter på det angjeldende område og som kan avgi habilitetserklæring vedrørende enhver interessekonflikt, i den form som fremgår av tillegget til dette vedlegg, med mindre de to regjeringer er enige om noe annet. Enhver som eksperten engasjerer for å bistå ham med å treffe en beslutning, må også avgi en slik erklæring, hovedsakelig på tilsvarende betingelser. Eksperten og enhver som eksperten således har engasjert vil bli pålagt å sikre fortrolig behandling av all informasjon han har mottatt.
3. Dersom det ikke oppnås avtale om valg av ekspert, ekspertens mandat og/eller dennes arbeidsvilkår innen 6 uker etter den dag en av regjeringene igangsatte prosessen beskrevet i dette vedlegg, skal de to regjeringer be presidenten for Det franske petroleumsinstitutt, eller en annen person eller organisasjon som de to regjeringer måtte bli enige om, om å utpeke en ekspert blant to kandidater, en nominert av hver regjering, og/eller fastsette mandatet og/eller arbeidsvilkårene. Dersom bare en regjering har nominert en ekspert, skal denne eksperten utpekes.
4. Hver regjering skal sørge for at all informasjon som eksperten ber om for å kunne ta en beslutning, blir fremlagt omgående. Eksperten kan bare møte en regjering når også den annen regjering er til stede. All kommunikasjon mellom en regjering og eksperten utenom slike møter skal skje skriftlig og den annen regjering skal gis kopi av den.
5. Eksperten skal innen 12 uker etter at han ble utpekt, fremlegge for de to regjeringer en foreløpig beslutning sammen med en fullstendig og detaljert forklaring på hvorledes beslutningen fremkom. Deretter har de to regjeringer en frist på 8 uker (eller en annen frist som de to regjeringer måtte bli enige om) fra den dag den foreløpige beslutning ble fremlagt for dem, for å sette seg inn i beslutningen og/eller fremlegge forslag for ekspertens vurdering. Ekspertens endelige beslutning skal, sammen med en fullstendig og detaljert forklaring på

hvorledes beslutningen fremkom, gis skriftlig til de to regjeringer innen 4 uker fra utløpet av denne fristen. Ekspertens beslutning skal, med mindre det foreligger svik eller åpenbare feil, være endelig og bindende for de to regjeringer. De to regjeringer skal sørge for at beslutningen blir implementert av fellesoperatøren på vegne av de aktuelle rettighetshavere.

6. Eksperten skal fordele ansvaret for betaling av hans salær og utgifter mellom de to regjeringer i henhold til det han finner rettferdig og rimelig etter omstendighetene. Hver av regjeringene kan kreve dekket av fellesoperatøren beløp utbetalt i henhold til dette punkt.

TILLEGG TIL VEDLEGG D

HABILITETSERKLÆRING

1. [Ekspertens navn] forsikrer herved at han siden [dato] ikke har utført, og at han, så lenge behandlingen av de aktuelle spørsmål foregår, ikke vil utføre noe oppdrag for den norske regjering, regjeringen i Det forente kongerike eller noen av Rettighetshaverne til [ ] feltet, eller for en Rettighetshaver til et annet felt på kontinentalsokkelen tilhørende Kongeriket Norge eller Det forente kongerike, som kan påvirke utføringen av eller komme i konflikt med hans oppgaver knyttet til arbeidet med å finne en løsning på de nevnte spørsmål. Særlig forsikrer han at han ikke har påtatt seg noe oppdrag knyttet til [ ] feltet eller for noen av [ ] Rettighetshaverne til feltet i løpet av de siste to år.
2. [Kontrahentens navn] forsikrer herved at han siden [dato] ikke har utført, og at han, så lenge han er engasjert av [ekspertens navn] i forbindelse med Rammeavtalen av 4. april 2005 om petroleumssamarbeid over Grenselinjen, ikke vil utføre noe oppdrag for den norske regjering, regjeringen i Det forente kongerike eller noen av rettighetshaverne til [ ] feltet, eller for en Rettighetshaver til et annet felt på kontinentalsokkelen tilhørende Kongeriket Norge eller Det forente kongerike, som kan påvirke utføringen av eller komme i konflikt med hans oppgaver i henhold til kontrakten med [ekspertens navn]. Særlig forsikrer han at han ikke har påtatt seg noe oppdrag knyttet til [ ] feltet eller for noen av [ ] Rettighetshaverne til feltet i løpet av de siste to år.

EKSISTERENDE PETROLEUMSOVERENSKOMSTER

Overenskomst av 22. mai 1973, slik den er endret ved noteveksling av 27. juli 1994, om overføring av petroleum gjennom en rørledning fra Ekofisk-feltet og tilstøtende områder til Det forente kongerike

Overenskomst av 10. mai 1976, slik den er endret ved overenskomst av 25. august 1998 og noteveksling av 21. juni 2001, om utnyttelsen av Frigg-reservoaret og overføring av gass fra dette til Det forente kongerike og bruken av installasjoner og rørledninger for utnyttelse og overføring av hydrokarboner

Overenskomst av 16. oktober 1979, slik den er endret ved noteveksling av 24. mars 1995, om utnyttelsen av Statfjord-reservoarene og transport av petroleum fra disse

Overenskomst av 16. oktober 1979 med tilleggsoverenskomster av 22. oktober 1981 og 22. juni 1983, slik de er endret ved noteveksling av 9. august 1999, om utnyttelsen av Murchison-reservoaret og transport av petroleum fra dette

Overenskomst av 21. november 1985, slik den er endret ved overenskomst av 1. november 2004, mellom de to regjeringer om transport av Heimdal kondensat gjennom rørledning til Det forente kongerike

Rammeavtale av 25. august 1998 om legging og drift av samt jurisdiksjon over undersjøiske tilknytningsrørledninger